

artistes

>> Javier Garcés. (Foto: SEBASTIÀ GODAY)

«Només donant-te tu mateix
sobreviuràs;
només gràcies a l'art que tens
perduraràs.»

WILLIAM SHAKESPEARE,
«Sonet XVI»
(traducció de Salvador Oliva)

L'art, la manera de viure de Javier Garcés

Text > SEBASTIÀ GODAY

>> Didi, 2017. Llapis sobre paper (inacabat),
270 x 270 cm, col·lecció privada.

Malgrat l'obstinada sequera, a principis de maig, la Bisbal d'Empordà fa molt de goig, i ser convidat a accedir al taller improvisat que Javier Garcés (Saragossa, 1959) té a l'espai Brava! (inaugurat a principis d'abril de 2023 a l'antiga fàbrica de ceràmiques Puigdemont, a tocar del Daró) és un privilegi perquè t'adones que el dia a dia d'un gran artista exigeix treball, treball i més treball; a banda de concentració en la pintura o el modelatge, i dibuixar, dibuixar i més dibuixar. El resultat? Una imponent producció artística a partir de personatges suposadament humils, models (com ara algun amic), encàrrecs, o utensilis comuns quotidians, sigui un animaló de la natura o un fugisser ram de flors i branquetes. En la producció de l'artista hi ha una constant: la veritat de l'art, trenada juntament amb l'honestedat i l'ofici que en Javier, dia a dia, taller a taller, hora a hora, eixampla i amplifica, cos a cos amb la dicció, per ser un artista, per dir més enllà de la fotografia.

Allò vertebral, potser invisible, que sosté una carrera artística es defineix en l'obra i en contemplar-la, quan esdevé completa i s'endureixen els significats que tot art ha d'emetre. És imprescindible la feina quotidiana llarga i constant de l'artista; sí, sembla una nimietat, però l'art, quan és art, és això: traslladar la voluntat del creador, maquinada a partir d'una visió, sigui imaginària o real, amb pinzells, argiles, llapis de colors, foc o materials diversos. Conversant amb Javier Garcés t'adones que la passió que l'artista diposita en la seva obra és paral·lela a la lluita que, dia a dia, li permet avançar. En Javier demana arrencar del natural o d'un encàrrec volgut, sigui amb un personatge nu, amb una paret de rajol o amb una ombra. Potser

enfrentant-nos, com a l'obra *Parella* (una de les seves darreres obres a l'oli sobre tela), a una parella de coneguts seus com a models, amb tota mena de senyals, pèls, tatuatges, nuesa... Amb els sexes ben visibles, centrals; la vànova rosa de ras; els llençols rebregats; la paret de rajol nua, també, i una il·luminació estiuenca. Unes carns usades i una postura crua i relaxada que es barregen amb la naturalitat de l'art de Javier Garcés i el bon ús de la pinzellada guixada, de la perspectiva, de la carnalitat i de la posada en escena, tot apuntant en la direcció de recitar uns éssers humans i la seva fragilitat, gairebé com a paradigma de la immensa majoria dels mortals del món occidental, però també la placidesa del somni, de l'inconscient, embolcallats de benestar. Un quadre que fa dos anys que té

>> Carlets, 2014-2015. (Foto: TERRACOTTA MUSEU. JORDI GELI.)

>> Carlets negre, 2014-2015. Terra roja i cuita reductora. (Foto: TERRACOTTA MUSEU. JORDI GELI.)

en producció i que ha passat per cinc tallers diferents mentre va creixent, mentre es va expandint en la lluita que és la pintura «garcesiana».

En acabar belles arts a Barcelona, el 1985, en Javier va començar a treballar l'escultura realista allà on s'havia criat, al Guinardó, amb professors no gens naturalistes, com l'emblemàtica Susana Solano. Els seus retratats esdevenen, com per art de l'art de l'artista, gairebé transposicions de la realitat, sense interposar-hi gaire artifice, com en una cambra obscura, i en termes més moderns, com en una fotografia. Javier Garcés pretén i aconsegueix mostrar i exposar la realitat, mai copiar-la, ni transmetre-la potinejada per la fotografia i, així, fuig d'aquest *-isme* tan cert com espaventós: l'hiper-realisme, que moltes mirades identifiquen amb transbordar una realitat viva en una altra passant per la fotografia, glaçada —ell en diu «fotos a l'oli». En aquest estadi de la creació, en Javier es manté inalterable en les seves conviccions més profundes, i vindica l'art de l'immens Lucian Freud internacionalment, amb el permís del seu model de sempre: l'inimitable tortosí Francesc Gimeno. Uns artistes i pintors amb una gran llibertat creativa, que mai no es van deixar sotmetre per les lleis del mercat o de la moda, i que no van tastar artificis en els quals no creien. Uns artistes químicament purs que deixaven les formes, els colors, els pinzells, els seus ideals, dia rere

dia, sense abaixar el cap ni fer cap concessió a l'especulació comercial. En Javier m'etziba una frase paradigmàtica: «Vull viure amb l'art, no de l'art», aforisme que en la seva literalitat es pot aprehendre com un estirabot, però que en ell esdevé pensament artístic, un leitmotiv vital.

Per a Javier Garcés, la pintura i l'escultura són una qüestió de temps, i cada obra necessita una bona dosi de dedicació esmerçada en l'experimen-

tació, com ara les ceràmiques pintades de l'exposició de 2018 al Terracotta Museu de Ceràmica de la Bisbal. En aquesta mostra, Garcés va fer una passa més en la seva producció enfrontant-se al personatge amic Carlets, l'artista de la ceràmica, en una poderosa escultura de fang negre, i una altra versió del seu cos nu sencer (aclaparadora per la nuesa i la col·locació en l'espai del Terracotta Museu de la Bisbal), complementada amb l'enorme

>> Parella, 2023. Oli sobre tela, 170 x 220 cm. (Foto: JAVIER GARCÉS)

>> Paternitat, 2003-2007. Terracota policromada a l'oli. (Foto: TERRACOTTA MUSEU. JORDI GELI.)

dibuix a llapis de colors d'en Carlets d'esquena amb pèls i senyals, pura majestuositat formal —no ho oblidem—, i tot vertebrat per la contundència de la veritat humana que exsuden les escultures o el dibuix. Repeteixo: són

escultures ceràmiques, retrats ceràmics o la veritat vitrificada; en definitiva, la presència del cos acompanyada, si se'm permet, de l'ànima, i sumats a la voluntat artística de fer carn del fang, com Lucian Freud fa amb el gruix

de la pintura, o Francesc Gimeno, triant lliurement el paisatge o el retrat en què aboca l'esforç i el saber. En les obres d'en Carlets, tant en la ceràmica com en el dibuix amb llapis de color, de davant o d'esquena, Javier Garcés lluita, dia rere dia, per fer i dir un Carlets íntim i universal, o si s'escau, un retrat d'encàrrec, marcat per la vibració dels llapis dels colors o de les pells de la naturalesa, perquè Javier Garcés sempre dibuixa i dibuixa, modela o pinta a l'oli, sempre hi ha un dibuix vertebrador, personal, amb la voluntat de transportar una realitat triada a una altra objectivitat sense copiar, afegint-hi valor, idees, circumstàncies.

Amb tot, Javier Garcés és un apassionat de l'art, del fet de fer art i, amb el seu tarannà plàcid, es lamenta dels crítics que saben molt poc o gens de la profunditat i la dificultat de la pintura, amb sospites sobre de què parlen quan parlen de pintures, de dibuixos. Així mateix, s'exclama de la dictadura de l'informalisme tapià com a paradigma en què molts s'han sabut aixoplugar. A més, deplora els corrents internacionals de grans artistes i obres menades per grans galeries i marxants que s'escolen en grans palaus i en enormes propostes turisticoexpositives o bancàries, en què l'art contundent s'ha construït per projeccions fotogràfiques damunt la tela en blanc, en una versàtil i còmoda evolució dels mestres de la cambra fosca. Igualment, emmarca el seu art en el que anomenem *burgèsia*, la que permet amb més o menys seny i afinació produir art i comerç, música o teatre, submergits en un món digital no gaire conscient, per ara, d'on va. I s'apassiona amb el seu grup de pintures-dibuixos del «Somni del taxidermista», en què el retrat es conjuga amb tota mena de bestioles de l'entorn, a punt per ser part d'un llibre de zoologia amb aires de passió del retratat de fons; una giragonsa en el fet purament fotogràfic, paradoxal.

I l'observo escarrasant-se en una natura morta d'un ram de flors mentre el retrato.

>> Vista general dels tres Carlets. Al fons, el quadre Didi acabat. (Foto: TERRACOTTA MUSEU. JORDI GELI.)

Per saber-ne més

<http://garcesjavier.blogspot.com/>
<https://www.terraccottamuseu.cat/es/javier-garces-visita-virtual.html>